

Въ продолженіе повече отъ 1,000 год. нови-тъ народи, като были още малко образовани, то имъ ся и господарства-та често изменявали. Тѣя времена ся наричали *средный вѣкъ*. Най-послѣ преди 350 години настѣпили *новы-тъ* времена, кога-то европейскы-тъ народи повече ся образовали, и господарства-та имъ ся устроили. Заради това всеобщѣ-тъ исторіѣ обично раздѣлявать на *старѣ* *среднѣ* и *новѣ*.

Въ исторіѣ-тѣ на всичкы-тъ народы често ся случавало важны произшествія, отъ кои-то ставали голѣмы промѣненія въ господарства-та. Время-то на такыва промѣненія ся нарича *эпоха*, а время-то отъ едиѣ эпохѣ до другѣ — *періодъ*. Това може да ся сравни съ челоѣческыя животъ. Кога едно дѣте постѣпва въ училище — това е эпоха на неговый животъ; отъ това время, до окончание-то на негово-то учение, т. е. до другѣ-тѣ эпохѣ, продължава ся *періодъ-тъ* на живота му.

Географія и хронологія, като спомагателны науки на исторіѣ-тѣ.

Мы казахме по-горе, че отъ исторіѣ-тѣ дознаваме *гдѣ* и *кога* сѣ живѣяли и ся прославили различни народи, тѣхны-тъ цареѣ и другы знаменити челоѣци. Но за да познаемъ исторіѣ-тѣ на всякый народъ, трѣбува да знаемъ *географіѣ*, трѣбува да истражваме всякое ново наимянование на страны-тъ, градове-тъ, морета-та, рѣкы-тъ и горы-тъ въ харты-тъ на стары-тъ и новы-тъ господарства.

Время-то, отъ кое-то ся броятъ години-тъ на исторіѣ-тѣ нѣкоего народа, назива ся *эра*. А эра обично означява нѣкоѣ особено важнѣ эпохѣ; на пр. Гръци-тъ бройли ерѣ отъ начало-то на *олимпійскы-тъ* игры. Римляни-тъ — отъ *основание Рима*, а Христіани-тъ отъ *Рождество Христово*. Мы раздѣляваме въобще всичкѣ-тѣ старѣ и новѣ исторіѣ на *вѣкове* или столѣтія. Единъ вѣкъ е врѣмя отъ 100